

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inosrate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 59.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva b. telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Sursum corda!

Največja žena Spanije, sveta Terezija Avilska, o kateri pravi Macaulay, da je bila srce katoliške obnove Evrope v šestnajstem stoletju, piše v svoji avtobiografiji: »Ni usojeno samo posamezniku, da mora na potu k popolnosti izpiti kelih trpljenja in ponižanja do zadnje kaplje, ampak tudi vsako občestvo je podvrženo temu zakonu.« To velja tudi za vesoljno Kristusovo cerkev, ki ji v nobenem veku in na nobenem kraju zemlje ni prihranjeno preganjanje. Vsaka zmaga Cerkev, njenih načel privatnega in javnega življenja bodisi nad kaosom in barbarstvom ob zatonu starega veka, bodisi nad brezboštvom, ki spremlja razvoj moderne civilizacije, je bila drago plačana. Vsaki dobi trumfa in zunanega sijaja neizogibno sledi perioda skrajnega ponižanja, v kateri se pa Cerkev izčiščuje in preraja. Zakaj Cerkev je sicer božja ustanova, deluje pa s svobodnimi človeškimi silami in v zemeljskih okoliščinah, in zato je njen človeški element podvržen vsem menam človeške slabosti, dviganja in padanja ter zopetnega dviga. Tako bo vedno ostala, zakaj popolna zmaga Božjega je pridržana šele koncu. Toda tudi skozi temo Cerkev neprestano vodi Duh božji.

S tega stališča moramo presojati tudi to, kar se danes godi v Spaniji. Preganjanje je potrebno, mora biti, ker je na zemlji nujen predpogoj moralnega napredka in poglobljenja, obnove srca in zmago iz notranje vitalne sile. Organizem, ki ga nihče ne napada, odreveni in se postara, pade v formalizem in ne napreduje. Bog za svojo Cerkev najbolj skrbi takrat, kadar ji pošlje trpljenje. Bog pa ne želi trpljenja, kadar ga začne nalogati: treba je človeku in vsakemu občestvu, da prebudi vse postaje križnega pota od prve do zadnje. Tudi Cerkev mora nositi svoj križ za Gospodom, da je deležna njegovega vstajanja.

Zakaj liberalno meščanstvo sovraži Cerkev? Zato ker pomeni njegovo najskrivnejšo krščansko vest; ker mu neprestano očita že samo po svojem obstoju, da je njegovo življenje v protislovju z npravnimi načeli krščanstva, ki obsoja kapitalizem in razbrzdane npravi; ker ga vedno spominja na socialne krivice, ki jih prizadeva obubožanemu in gmojno ter moralno propadajočemu ljudstvu. Preganjanje katoliške Cerkev v novi dobi človeške zgodovine izjaja iz kapitalistične miselnosti, ki ji je Cerkev na poti kot najjačja moralna sila, ki brani svobodo in dostojanstvo človeške osebnosti, pravice naravnih edinic krščanske človeške družbe, enakopravnost in enakoveljnost vseh stanov nasproti molohu kapitalizmu, ki tlačil osebnost, uničuje družino, zasužnjuje slabše in hoče iz posameznika napraviti mehanično brezvoljno orodje v kapitalističnem produkcijskem procesu. Ker je skrajni socializem v obliki komunizma prav iste miselnosti ko kapitalizem, kar se tiče omnipotence države nad svobodno človeško osebo, zato je popolnoma razumljivo, da je podedoval od liberalne buržoazije vse sovraštvo do Cerkev, veko-vite pobornice večnih pravic individua po zgledu svojega ustanovitelja, ki je učil popolni sklad med osebno svobodo in potrebami občestva. Kar sta imela liberalizem in socializem izpovedka vrednot iz stare krščanske tradicije, to je danes domala vse zapravljeno po fatalnem razvoju in logiki ateizma, ki je pred dvesto leti bil še igračkano site aristokracije in »prosvetljenih učenjakov, ki so hoteli biti »elita narod«. Danes je pa ateizem po notranji doslednosti vsake ideje postal britka in krvava resnica v pokretu od brezboštva okuženih lačnih množic, ki amoralne nauke svojih gospodarjev prevajajo v dejanja.

Ker je evropsko človeštvo najtesneje med seboj po eni in isti kulturi zvezano, je čisto naravno, da zmote in napake ter stranpota duha vplivajo na sieherna čelna te kulturne skupnosti. Zato tudi v človečanskem telesu Cerkev zmote bljejo boj z Resnico in jo včasih zasenčijo ter vplivajo več ali manj na miselnost in dejavnost poprečnega članstva. Bile so dobe, ko so take zmote in pregrehe ter napačne prakse življenja še neprimerno hujše pretresale organizem Cerkev nego danes v dobi veleindustrija in velekapitalizma, čeprav je le-ta neprimerno pogubnejša in nalezljivejša zlo nego so bile vse sekte starega ali srednjega veka. Kakor je Cerkev prestala kugo gnostiškega, manihejskega in katarskega amoralizma, vzhodni in nemški razkol, janzenizem in prosvetljenstvo, notranje revolucije duha in zunanje persekucije, otrov razkošja in bogastva ter mučeništvo krvi in siromaštva, tako bo prestala tudi bolezni materializma, buržoazne, in proletarskega. Kar so člani Cerkev zagrešili, oddaljujoč se od večnega nauka Izveličarja, delajoč kompromise z »duhom časa«, to bo vsa Cerkev s trpljenjem izkupila — tudi v Spaniji. Trpljenje bo najboljša šola za špansko cerkevno občestvo. Pokorilo se bo za svoje napake, prisiljeno, da s svojega privilegirane položaja zdrkne na stopnjo komaj toleriranega, po strani gledanega in preganjanega neenakopravnega udruženja. Pokora, ki daleč presega to, kar je človek v regnici napačnega storil, kazni, ki jo mora človek prestati v taki meri, kakršne ni zaslužil, je zato tem bolj blagodejna, tem bolj zveličavna, kakor učil avilska spetnica. To se bo izpolnilo tudi na španskem katoličanstvu. Izšlo bo iz te grenke in britke šole notranje ojačeno, osvobodeno spon svojevrstnega cesaropapizma španskega fevdalnega razreda, posvečeno po stiku z ljudstvom, v katerem bo moralo iskati in najti svojo najjačjo oporo. Največji blagoslov za zapadno cerkev je, da ji Bog pošilja take preizkušnje. Če bi bila pravoslavna cerkev pod carji preživljala več takih preizkušenj, bi še danes bleščal križ nad Kremlijem.

Zakaj le katoliška Cerkev bo rešila pereči in

Zamora na čelu revizijonistov

52 poslancev zapustilo parlament — Krvave demonstracije

Madrid, 16. oktobra. Z. Skupina poslancev, ki sestoji iz baskiško-navarskega bloka, nadalje iz katalonsko-konservativnega agrarnega bloka, »Action Nacional«, neodvisnih republikancev in nekaterih članov liberalnega republikanskega centra, vsega skupaj 52, je izjavila, da ne bo sodelovala pri sprejetju današnje ustave in da bo začela med narodom borbo za novo revizijo. Ob času, ko so bili izdani cerkveni zakoni, so manifestirale po madridskih ulicah nekatere fašistične skupine, ki so nosile veliko sovjetsko zastavo. Prišlo je do spopadov med policijo in manifestanti, in jih je policija v kratkem času razgnala.

Madrid, 16. oktobra. AA. Nova španska vlada je včeraj imela prvo sejo. Predsedoval je ministrski predsednik Azana. Španski parlament je zapustilo 41 poslancev. Protestirali so s tem proti določbi ustave, ki odreja izgon jezuitov in zaplem-

bo njihovega premoženja. Bivši ministrski predsednik Zamora je izjavil, da bo otvoril propagando za revizijo nove ustave, ki jo parlament prav za prav še ni sprejel.

Predvčerajšnjim so se vršile v Madridu krvave protikatoliške demonstracije. Pri tem je bilo ranjenih 14 in aretiranih 11 oseb.

Stališče papeževega nuncija

Madrid, 16. oktobra. Z. Apostolski nuncij Tedeschini je obiskal novega predsednika vlade Miguela Azana. Po sestanku je msgr. Tedeschini izjavil časnikiarjem, da bo z božjo pomočjo in sodelovanjem »uvidnih ljudi vprašanje odnošajev med Cerkvijo in državo rešeno v dobrobit Spanije. Postopek republikanske Spanije lahko težko škoduje rimsko-katoliški cerkvi, kljub temu pa ona ne bo zavzela nepomirljivega stališča. V katoliških krogih se trdi, da se msgr. Tedeschini že pripravljajo, da zapusti Spanijo, da pa je svoj odhod odgodil, ker upa, da obstoja možnost, da se ogne definitivni prekinitvi odnošajev med Spanijo in Vatikanom. Na sestanku, ki so ga imeli španski škofje, je bilo sklenjeno, da se Vatikanu predloži, da se imenuje za španskega primasa mesto kardinala Segure, ki je odstopil, nadškof iz Valadolida, Remigio Guadasegui. Do sedaj Vatikan ni poslal španski vladi nobene protestne note, zaradi protiverskih zakonov.

Po novem členu ustave o veri, je objavila vlada, da morajo člani verskih redov izstopiti iz šole kot učitelji. V proračunu prosvetnega ministarstva predvideni znesek za pomoč cerkvi je izbrisan iz državnega proračuna, plače škofom pa bodo zmanjšane za 50 odstotkov.

Brüning dobil zaupnico

Berlin, 16. okt. tg. Nemški državni zbor je danes popolnoma odklonil nezaupnico narodnih socialistov, nemških nacionalcev in komunistov proti Brüningovemu kabinetu z 294 proti 270 glasovom, dočim so se trije poslanci odtegnili glasovanju. Vse dopolne so se stranke pripravljale na to glasovanje. Desničarska opozicija ni mogla doseči svojih ciljev, ki jih je v nedeljo kovala v Harzburgu, ker se nemška ljudska stranka ni hotela podvreči komandi proti Brüningu. Z dopolne je bilo jasno, da bo Brüning v tem boju zmagal.

Laval svari pred iluzijami

Izjava časnikarjem pred odhodom v Ameriko

Pariz, 16. okt. tg. Ministrski predsednik Laval je davi ob 8.10 odpotoval v Le Havre, odkoder se bo s francoskim parnikom »Le Franc« odpravil v Ameriko. Laval je s svojo hčerko prišel v pristanišče šele tik pred odhodom parnika in se je v največji naglici poslovil od finančnega ministra Flandina z besedami: »Če bom kaj potreboval, vam bom telefoniral.«

Pariz, 16. okt. AA. Predsednik vlade g. Laval je odpotoval iz Pariza davi ob 8.10 v spremstvu ameriškega veleposlanika Edgema. Opoldne se vrka v Havru za Združene države.

Ob priliki svojega potovanja v ameriške Združene države je predsednik francoske vlade dal zastopnikom tiska tole izjavo:

Huda kriza pretresa svet. Vlade se trudijo, da bi jo zajezile. Najbolj je kriza prizadela srednjeevropske države, Nemčijo in Anglijo. Francija je zdrava in se mora za svoj ugodni položaj zahvaliti svojemu delu in svoji varčnosti. Toda v sedanjem času ne moremo videti v izoliranosti zadosti dobro preventivno zdravilo. Toda Francija ima svoje tradicije in kadar je sila, se zna opredeliti ne po sebični oceni svojih interesov.

Audijence na romunskem dvoru

Bukarešt, 16. okt. Z. V romunskih političnih krogih se z največjim zanimanjem pričakuje daljnih političnih dogodkov. Kralj je imel danes konzultacije s šefi strank in je najprej sprejel v avdienco šefa liberalne stranke Duca. Duca je predal kralju memorandum svoje stranke, v katerem je podal predloge za rešitev finančnega problema. Nadalje je zahteval, da sedanja vlada takoj odstopi ter da se mandat za sestavo koncentracijske vlade poveri liberalni stranki. Pričakuje se, da bodo tudi ostali šefi strank dobili poziv za avdienco na dvoru.

Jorga odpotuje v Pariz

Bukarešt, 16. okt. Z. V zadnjem času se neprestano trdi, da bo Jorgina vlada demisionirala ter da bo prišlo do koncentracijske vlade. Jorgin organ vse te vesti demantira kot izmišljene. Dogodki pa med tem potrjujejo verzije o skorajšnji spremembi vlade. Veliko senzacijo so izzvali današnji jutranji listi, ki so prinesli vesti, da bodo

grozeči problem našega časa: kako najti zadovoljivo rešitev socialnega vprašanja. Evropa bo sicer morala prebrstati morje trpljenja in strahot, toda na poti ateističnega kolektivizma se ne bo ustavila. To bo, če bo, le kratkotrajna postaja na poti. Evropska kultura je po svojem bistvu individualistična. Treba je le najti sklad med neodtujljivimi pravicami in svobodo človeške osebnosti in blagom občestva, ki ga je zmotil ateistični egoizem — to popolno nasprotje krščanskega individualizma. Katoliška Cerkev je učiteljica in braniteljica tega pravega individualizma, ki je edini vir in gibal človeškega napredka in duhovnega življenja, da ne obstane v goli mehaniki materialnega dogajanja. Le Cerkev nam vedno kliče, da smo rojeni za kaj višjega nego je nasičenje trebuha in ugajanje nasladam. Cerkev je čuvarica duhovnih vrednot in idealov, neizprosna nasprotnica vsake vrste materializma, ki trajno ne zadovolji kulturnega človeka. Zato bo evropsko človeštvo našlo v celoti nazaj pot k Cerkvi.

Tudi Spanija.

Komunisti napadli soc. list

Kassel, 16. oktobra. tg. Komunisti so privedli bombni atentat proti založništvu socialno demokratskega lista »Volksblatt«. Uredništvo lista je dobilo dopolne grozilno pismo s podpisom »Rote Front«, v katerem se ta atentat napoveduje kot prvi v celi vrsti nadaljnjih napadov, če list ne bo ustavil svojih lažnjivih poročil proti komunistom. Vžigalna vrstica pa je dogorela predčasno, tako da je bilo poškodovano samo poslopje, človeških žrtev pa ni bilo.

Nato se je Laval spomnil razgovorov v Parizu, Londonu in Berlinu o mednarodnem sodelovanju in nato nadaljeval:

Pot, na katero grem, vzbuja velike nade. Toda varujmo se prevelikega optimizma in ne pričakujmo definitivne ureditve vseh iz vprašanj v osebnih razgovorih in iskrenih izmenjavah misli med državniki. Sicer je to najzanesljivejša metoda, s katero se da priiti do vzpostave in razširitve normalnega gospodarstva. V štirih dneh ne bomo mogli v Washingtonu urediti zadev vsega sveta. Tam bomo samo primerjali svoja stališča. Predsedniku republike Hoover bom povedal, kaj Francija misli, kaj želi in kaj lahko stori. Francoska vlada je že pokazala svojo dobro voljo. Ko se vrnem iz Washingtona, bom poročal zbornicami, ki bosta zavzeli svoje stališče.

Novi francoski proračun

Pariz, 16. okt. AA. Francoski proračun za leto 1932. bo v ravnotežju brez novega posojila državi. Tudi uvedba novih davkov bo nepotrebna. Ravnotežje bo vlada dosegla z redukcijo izdatkov v višini 6 milijard.

Razburljivo potovanje ministra Dumesnila

Z najslavnejšim francoskim pilotom Costesom sta končno srečno pristala v Zemunu

Belgrad, 16. okt. I. Danes je prispel v Belgrad francoski minister Dumesnil, na svojem povratku iz Bukarešte, kjer je prisostvoval mednarodni letalski konferenci. Rano v jutro so si javljale razne postaje od Turn Severina, da se Dumesnilov avijon silno bori z nevihto, ki je divjala med Romunijo in Podonavjem. Avijon je nekaj časa krožil nad Turn Severinom, misleč, da se bo spustil na tla, toda naenkrat se je zopet dvignil v višino in izgubil za oblaki. Na zemunskem letališču je vladalo veliko razburjenje, ker so bile vremenske prilike skrajno neugodne. Vse do je razumel, da bo moral avijon premagati zelo težke ovire, prežen bo mogel prebrstati daljavo od Turn Severina do Zemuna. Na letališču v Zemunu so ga pričakovali zastopniki naših oblasti ter uradniki francoskega poslanstva, kakor tudi veliko število časnikarjev, ki so zelo živahno debatirali o usodi francoskega avijona, ki se le ni hotel prikazati, medtem, ko je dež vedno huje nalival. Vsi so bili mišljenja, da bo moral avijon nekje pristati, ali pa, da se bo vrnil nazaj v Bukarešt. Alarmirane so bile vse orožniške postaje ob progih, da pazijo na avijon in da take, čim bi ga zagledale, sporoče na merodajna mesta. Na letališču so bili pripravljani tudi že naši avijoni, da bi v slučaju nesreče hiteli na pomoč francoskemu ministru. Razburjenost je trajala do 12. ko je general Bedi sporočil, da kroži visoko nad Belgradom avijon tipa Brezgen, ki bi znal biti francoski. Takoj

Izvoz lesa v Francijo in Alžir

Belgrad, 16. oktobra. AA. Kontingentiranje uvoza lesa v Francijo in Alžir.

Konec avgusta t. l. je francoska vlada uvedla sistem kontingentiranja uvoza lesa v Francijo in Alžir. Uvozni kontingent za Jugoslavijo je izračunan na podlagi našega povprečnega izvoza v Francijo v letih 1925 do 1929. Ta kontingent znaša okoli 34.000 ton lesa po pozicijah 128 bis 133. 597 in 600 francoske carinske tarife. Čeprav smo letos ta kontingent trikrat prekoračili, je vendar Francija dovolila Jugoslaviji, da sme letos uvoziti v Alžir še 18.000 ton lesa po omenjenih pozicijah carinske tarife.

Za prihodnje leto je Francija rešena že določenega kontingenta dovolila še posebni kontingent za Alžir v višini 42.000 ton na leto.

Obnovitev rusko-francoskih trg. pogajanj

Pariz, 16. oktobra. tg. »Petit Parisien« piše, da se bodo obnovila rusko-francoska trgovinska pogajanja, ki so se začela pred petimi leti med Rakovskim in de Monziem, ker so našli skupno formulo za nova pogajanja. Pod predsedstvom industrijalca Duchemina nameravajo ustanoviti delniško družbo, ki bo služila kot klirinško podjetje za trgovinske odnošaje med Rusijo in Francijo. Vsa trgovska naročila bodo šla skozi to delniško družbo in bodo k zunanji trgovini med obema državama pripušteni samo delničarji te družbe. Plačila za dobavo Franciji se bodo plačevala temu društvu, ki bo s svoje strani direktno izplačalo francoske izvoznike. Smatra se, da bo z dobavo ruskega petroleja prišlo zadosti denarnih sredstev, da bo Francija mogla dovoliti Rusom kredit za nakupe v Franciji.

Zagrebska univerza ima 4500 slušateljev

Zagreb, 16. okt. Z. Včeraj je bil zadnji dan rednih vpisov na univerzi. V celoti je letos vpisanih: na filozofski 1333, pravniški 1100, bogoslovni 168, medicinski 443, veterinarski 387, tehnični 608, kmetijsko-gozdarski 374, skupaj 4503 dijaki. Nadalje se je vpisalo na visoko komercialno šolo 440 dijakov, tako da znaša skupno število 4943, v preteklem letu pa je znašalo to število 5048 dijakov.

nato se je iztrgal iz oblakov pogrešani avijon let med najhujšim nalivom pristal na poplavljenem letališču.

Glasba je zaigrala obe narodni himni, ko je Dumesnil izstopil v spremstvu slavnega francoskega pilota Costesa. Oba sta bila sveža, kakor da bi se nič ne pripetilo. Pilot Costes je vendarle izpovedal, da se je letalo tri ure borilo z meglo, ki je zagrenila Dunav in onemogočila vsako orientacijo. Minister Dumesnil je nato izpovedal premočenim prijateljem in časnikarjem vtise od svojega razburljivega potovanja. Tedaj, ko so bile težave za njim, se mu je zdelo to potovanje zanimivo. Saj je imel zopet priliko spoznati sposobnosti znamenitega pilota, ki se je ponekod moral dvigniti nad 5000 metrov visoko, da bi presekal megleno steno, toda zaman. Minister je izrazil še željo, da bi obiskal tudi tvornico avijonov v Kraljevu, če bi se vreme kaj izboljšalo. Nered bi letel v drugič skozi značna močvirja, kot jih je moral prerezati na poti iz Bukarešte.

Edison v agoniji

Newyork, 16. oktobra. tg. Zastonj je vsako upanje, da bi mogel Edison prestati težko krizo, ker je bolnik že več dni popolnoma nezavesten in je tudi njegovo srčno delovanje zelo ponehalo. Vsak čas je pričakovati njegove smrti. Zila biče vedno slabše.

Japonska se pripravlja na vojsko

Amerika odnehala

Preizkušnja avtoritete ZN

Amerika povabljenja k sodelovanju — Japonska protestira

Zeneva, 16. oktobra. AA. Včeraj je Svet Društva narodov s 13 glasovi proti glasu japonskega delegata sklenil, da bo povabil Združene države k sodelovanju pri rešitvi mandžurskega spora. Združene države naj bi sodelovale le kot svetovalec. Japonski delegat je protestiral, češ, da morajo biti taki sklepi soglasni. Svet bo navzlic temu danes dopoldne sestavil povabilo in ga odposlal Združenim državam.

London, 16. oktobra. AA. Na današnjem sestanku je Društvo narodov soglasno odobrilo povabilo Zedinjenim državam, naj imenuje svojega zastopnika v Svet Društva narodov. Proti je glasoval samo japonski delegat Jošizava. Svet Društva narodov je danes formalno odobrilo osnutek tega povabila.

Snočnji komunikacije pravi, da je že pri prejšnjih debatah več članov Sveta izrazilo mnenje, da da se tiče mandžurski spor razen obveznosti Društvenega statuta tudi drugega dela pariškega mi-

rovnege pakta.

Svet Društva narodov je bil zato mnenja, naj se povabijo k posvetovanju o mandžurskem sporu tudi Zedinjene države, ki imajo pri sklenitvi pariškega pakta velike zasluge in žele podpirati akcijo Društva narodov.

Svet bo naprosil Zedinjene države, naj odpošljejo v Svet zastopnika. Japonski delegat je izrazil razne pomisleke ustavnega in pravnega značaja. Končno je Svet proti glasu japonskega delegata odobrilo povabilo Zedinjenim državam.

V komentarju o mandžurskem sporu »Times« naglašajo, da je rešitev tega spora temeljne važnosti za bodoče mednarodne odnose. V tem primeru se bo odločilo, ali bodo v bodoče prevladovali pravne metode, ali pa nasilne.

Pri tem sporu gre za to, ali bodo ultimati in sila urejali odnose med suverenimi narodi, ali pa pravni sporazumi. List zaključuje, da je to vprašanje pri mandžurskem sporu najvažnejše.

to kaže, da Japonci absolutno ne bodo trpeli nobenega pritiska v mandžurski zadevi.

Japonska je zdaj storila konec zadnjemu sledu kitajske uprave v Mandžuriji. Vsi oblastniki bivše Cansuljanove vlade so odstavljani in zamenjani z avtonomističnimi mandžurskimi funkcionarji. Kitajska policija je zamenjana z avtonomistično mandžursko pod poveljstvom japonskih častnikov. Tako železniška kakor poštna uprava sta japonizirani in kitajske znamke so odpravljene. V Mandžurijo so dospeli novi močni japonski vojaški transporti. Japonska oblast je iz Mukdena evakuirala civilno prebivalstvo, kar pomeni, da se pripravljajo na vojaške operacije. Meja napravi Kitaju je hermetično zaprta in zastražena. Japonci so bombardirali obmejno postajo Takušan in bombardirajo vsak transport kitajskih vojakov, ki hoče pasirati mejo. Nek kitajski transporti so Japonci pri postaji Kovanee ustavili in popolnoma dekirali. V Sianjinu je dospelo pet vlakov japonske infanterije in kavalerie. Železnica Mukden—Peking je do meje popolnoma v rokah Japoncev, ki preprečujejo vsako zvezo s Pekingom.

Japonski pogoji

Zeneva, 16. okt. AA. Po najnovejših vesteh je Japonska za uklanjanje vojaških operacij v Mandžuriji postavila te-le pogoje:

1. prepoved sovražne propagande proti Japonci na Kitajskem,
2. končnojavno priznanje japonskih pravic v Mandžuriji,
3. direktna pogajanja med Japonsko in Kitajsko v Nankingu in v drugih mestih v prisotnosti zastopnikov mandžurskih oblastev.

London, 16. okt. Japonska, ki odklanja vmešavanje ameriške Unije v mandžursko zadevo, se pripravljajo na to, da Mandžurijo brani z vsemi svojimi silami. Vlada dveh not ameriškega državnega tajnika Stimsona, ki zahtevajo mirno poravnavo mandžurske zadeve, ni priobčila, ker se boji razburjenja javnosti. Vojaški krogi zahtevajo, da Japonska izstopi iz Društva narodov, ker je to povabilo na seje Sveta zastopnika Amerike. Vse

Papeževo pismo španskim vernikom

Vatikansko mesto, 16. oktobra. tg. Papež Pij XI. je naročil papeškemu nunciju v Madridu, naj sporoči duhovništvu in vernikom v Španiji, da je v trenutku bolj kot kdaj prej z njimi in da z vso odločnostjo protestira proti žalitvam, ki so se zgodile sv. pravcem Cerkve in ki so pravice Boga in duš. Papež pozivlja vsakogar, da se vsi združi-

jo v skupni molitvi, posebno na dan praznika Kristusa Kralja, ko bo on sam v vatikanski baziliki opravil sveto žrtev v posebnem namenu, da bi prenehale nadloge, ki so obiskale Cerkve in ljubljene španski narod. Papež izreka končno trdno upanje, da se bodo z božjo pomočjo krivice popravile.

Stavka nemških mornarjev

Berlin, 16. oktobra. AA. V Leningradu je izbruhnila stavka mornarjev na nemških ladjah in parnikih. Po tem primeru so stopili v stavko tudi mornarji nemških ladij in parnikov, ki so zasidrani v drugih sovjetskih pristaniščih. Večina mornarjev bi rada delala, vendar posluje vodstvo stavke tako teroristično, da je redno delo nemogoče. Nemški konzulati so prejeli nalog, naj pokrenejo takoj vse potrebno, da se vzpostavi delo in omogoči redna plova nemških parnikov. Konzularne intervencije pa so ostale brez uspeha. Zato je nemška vlada pozvala nemško poslaništvo v Moskvi, da primerne intervenira. Nemške paroplovne družbe so medtem poslale v Leningrad vlačilce, ki naj odpeljejo njihove ladje. Sovjetska vlada je vlačilce zadržala pred vhomom v Leningrad. Položaj v Leningradu, kjer je 40 nemških ladij, se je zaradi sabotažnih dejanj poslabšal. Nemška vlada je zaradi razgovora o tej stvari poklicala svojega poslanika Von Dircksenja iz Moskve. Po posvetu z zunanjim ministrom se je Von Dircksen vrnil v Moskvo.

Otvorilveno zasedanje albanskega parlamenta

Rim, 16. oktobra. tg. V Tirani so danes otvorili četrto redno albansko parlamentarno zasedanje s prečitanjem kraljeve spomenice. Kralj z zadovoljstvom ugotavlja v svoji spomenici, da se je Albaniji posrečilo priti do prijateljskih odnosov z vsemi državami, posebno s sosedami, pri čemer je kralj posebno poudarjal obnovo prisrčnih odnosov z Italijo. Kralj navaja dalje razne pogodbe, ki so bile sklenjene v tem času, ter izraža svoje upanje, da se bodo razčistila tudi vprašanja, ki so še ostala nerešena z Grčijo. Kar se tiče notranje politike, napoveduje kraljeva poslanica ustanovitev nove agrarne banke za kmetijsko povzdigo Albanije. Največja pozornost se posveča spopolnitvi vojske in orožništva, da bo Albanija mogla vršiti vlogo, ki ji pripada. Javna varnost je v Albaniji že zelo napredovala.

Develletnica fašizma

Rim, 16. okt. Z. Direktorij fašistične stranke je v srazumu s predsednikom vlade izdal naredbo, da se prazni devetletnica fašističnega pohoda v Rim 28. oktobra. Na tej praznovanju bodo sodelovale vse fašistične organizacije. Po vseh večjih mestih bodo imeli fašisti manifestacijska zborovanja ter bodo istega dne izvršene rekrutacije mladih fašistov, in sicer onih, ki iz otroških organizacij »Balile« preidejo v »Avanguardo«, in onih, ki iz »Avanguardo« prestopijo v fašistično milico.

Današnja vremenska napoved: Večinoma jasno. Počasni se bo temperatura zvišala.

Matuška pred obsodbo

Dunaj, 16. okt. Z. Atentator Matuška danes dopoldne ni bil zaslišan. Polcija čaka rezultate zasliševanj dosejanih preiskav iz Berlina in Budimpešte. Čeprav je policija prepričana, da je Matuška izvršil zločin sam in da nima sokrivcev, nihče ne veruje, da je atentat res sam izvršil. Polcija hoče na ta način samo skriti potek preiskave. Eno je resnično, in sicer, da je bil Matuška za časa komunizma v Budimpešti častnik pri rdeči armadi, ali je pozneje pobegnil k Horthyju in bil član zloglasnega odreda »Britanica«, vendar pa se ni nikjer in nikdar pokazal sposobnega, niti ni poveljal krovičev. Pravniške kroge v glavnem se dalje zanima: če ga bo Madjarska takoj po izročitvi kaznovala s smrtjo. Vsi avstrijski pravniki so mnenja, da se Matuško lahko sodi edinele po zakonu one zemlje, kjer je bil ujet. Z druge strani pa trdijo madjarski pravniki, da se mora Matuško soditi v Madjarski po madjarskem zakoniku, ker je bil zločin izvršen na teritoriju Madjarske, brez ozira na to, da je Matuška še madjarski državljan.

Budimpešta, 16. oktobra. tg. Tu se govori, da je Silvester Matuška tudi v Jugoslaviji že leta 1928 poskušal atentat, in sicer v svojem domačem kraju Cantavir, ki pa ni uspel. Jugoslovanske oblasti se bodo sedaj tudi bavile s tedanjim poskusom.

Ameriški denarni trg

Newyork, 16. oktobra. tg. Zvišanje diskonta je povzročilo hausse v bančnih akcijah po oficijelni borzi. S tem so nameravali velike množine privrženi dolarskih not zopet dovesti bankam, ker so vplačila bančnih vlog že zopet preseгла prvo milijardo. Obrestna mera za hranilne vloge, katere se smejo vsak dan odpovedati, se je tudi že zvišala za pol procenta.

Upor v Ekvadoru

Pariz, 16. okt. AA. Havas poroča: Poskušeni upor dveh bataljonov vladnih čet v republik Ekvador, ki so hoteli proglasiti predsednika senata za predsednika republike z diktatorsko močjo, se je zaradi odpora ostalih zvestih čet popolnoma izjalovil. V glavnem mestu republike Quito je prišlo do krvavih spopadov. Toda upornikom se ni posrečilo, da bi zajeli predsednika republike in vlado.

Na električnem stolu

Čikago, 16. okt. AA. Snočnji opolnoči so usmrtili na električnem stolu štiri osebe, ki so bile pred kratkim obsojene na smrt. Eden izmed obsojencev je bil umoril dva stražnika, ko sta ga hotela aretirati. Drugi in tretji sta bila obsojena zaradi umora nekega bankirja, četrti pa je ubil lastnika neke restavracije.

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno oblačno, nestalno, hladno in vetrovno.

Na drugi strani se Kitaj pripravlja na obrambo. Osrednja kitajska vlada je preločila svoj sedež iz Nankinga, ki je izpostavljen japonskemu napadu, v Cinanlu na Rumeni reki, ki je zavarovan pred topovi vojnih ladij, ki tu ne morejo pluti po reki. Med nankinško vlado in Kantonom, ki ima, kakor znano, neodvisno komunistično vlado, se bodo začela prihodnji tork pogajanja za to, da preneha medsebojno vojno stanje. Japonska kolonija v Nankingu je z izjemo konzularnih uradnikov mesto zapustila.

Rusija se slejkoprej zadržaj popolnoma nevtralnno. Vprašanje je, kaj bo naredila Amerika. Senator Borah je izjavil, da si ho Amerika sicer z vsemi silami prizadevala za mir, da pa se zaradi Mandžurije ne misli spustiti v nobeno vojaško akcijo. Ostale evropske velesile, ki so slejkoprej prepričane, da se bo Društvo narodov posrečilo mandžurski spor mirno poravnati, bodo v slučaju resnega konflikta popolnoma nevtralne. Anglija na tihem z Japonsko simpatizira. Zanimivo pa je, da so na strani Kitaja Nemci, dočim se slejkoprej trdi z vso gotovostjo, da Rusija japonsko okupacijo južne Mandžurije želi, ker upa dobiti v kompenzacijo severni del dežele. Zakaj Nemčija simpatizira z Nankingom, ni znano. Kar se tiče Rusov, bi v slučaju japonskega neuspeha, seveda potegnili s Kitajem.

Washington, 16. oktobra. Japonci so ustavili vlak, v katerem sta se nahajala ameriški konzul iz Harbina, Hansen, in tačnik ameriškega poslanstva v Tokiu, Salisbury, ki sta se hotela podati v Mukden in Kinčev, da se sama pripravita o položaju. Kot pretežno so Japonci navedli, da vlaku grozi roparske bande.

Japonci so progo iz Mukdena v Peking pri postaji Tadušan, 150 km južno od Mukdena, popolnoma odrezali. Zato se je morala vsa železniška uprava proge Peking—Hankov evakuirati v Kai-seng, oziroma v Nanking.

Newyork, 16. okt. tg. Stimson je obljubil japonskemu poslaniku, da se bodo Združene države udeležile zasedanja Sveta Zveze narodov v Zenevi samo v prijateljskem duhu za Japonsko. Nato je japonski poslanik brzojavno priporočil svoji vladi, naj spremeni svoje stališče v Zenevi. Domneva se, da se bo ameriški konzul Gilbert že danes udeležil seje Sveta Zveze narodov. Kitajska poslanštvo v Washingtonu v posebni izjavi pozdravlja udeležbo Amerike.

Malinov predsednik sobrona

Bukarešt, 16. okt. 1. Iz Sofije poročajo, da je bil včeraj globoko v noč in po zelo razburljivih scenah in soprojanju izvoljen za predsednika sobronja dosejani predsednik vlade Malinov. Vsega skupaj je bilo oddanih 208 glasov, od katerih je Malinov dobil 166. Proti njemu so glasovali edinele komunisti ter politični pristaji bivšega zunanjega ministra Murova, medtem ko so ostali člani vladne večine ali Zgovora držali disciplino in dali svoje glasove Malinovu. Iz tega glasovanja sledi, da ima Zgovor v sobronju kompaktno večino, s katero se lahko mirno dela v korist države, ako bo hotel izrabiti moralno moč.

Pariz, 16. okt. AA. Permanentna komisija francoskih kardinalov in nadškofov je izdala v listu »Semaine Religieuse« apel v korist mednarodnega socialnega miru.

S čim se boljševiki drže v Rusiji?

Ruska pisateljica Z. H. Gippins je zapisala v knjigi »Carstvo Antikrista« te-le besede: »Rusijo vlada sedaj ničredna kopica ljudi, do katere zavzema v ogromni večini vse ostali del prebivalstva negativno ali sovražno stališče.«

Če je to res, kako so pa boljševiki mogli obvladati toliko število nasprotnikov? Prvo je bilo, da so ob prevaru nabujali vojaštvo zoper olicirje. Vselej tega so vojaki pobili mnogo olicirjev in je nastopil popoln razval armade. To so imeli boljševiki v načrtu, ker so vedeli, da brez uničenja armade ne pridejo do oblasti. Ker domačemu prebivalstvu niso zaupali, zato so najeli v prvi sli tujce: Kitajce, Mongole, Latije in tuje vojne vjetnike, da so strahovali rusko ljudstvo. Osebnostna straža boljševikov mogotev je bila sestavljena iz Kitajcev in Mongolov. V Moskvi, Petrogradu in drugih mestih so Kitajci ubijali uboge vjete in na smrt obsojene žrtve. V državljanski vojni so boljševiki poslali v ogenj domačo rdečo armado, katero je sestavil Trockij, toda zaupali ji niso. Za rdečo armado so korakali polki, sestavljeni iz Kitajcev in raznih tujih narodnosti, ti so imeli nalogo streljati v rdečo armado v slučaju, če bi utegnla bežati pred belimi nasprotniki.

Tako so se komunisti na Ruskem uveljavili in se še zdaj drže z najhujšim nasiljem. Ruska komunistična stranka šteje le nekaj čez 2 milijona članov, a strahuje okrog 160 milijonov ostalih prebivalcev. Strahuje jih z mečem, ognjem, lakoto, prisilnim delom in z najbolj srbno razpreženo špijonožo. Ne bomo tukaj razpravljali o tem, koliko milijonov ljudi so že pomorile te zveri v človeški podobi, omenimo le, kar pravi D. S. Merežkovski o gladi. Tako piše: »Boljševikom ni potreben kruh, temveč glad. Ne borijo se z gladom, a z gladom se drže. Vsa njih oblast sloni na gladu. Davno so že spoznali, da se siti narod upira in išče svobode, a gladni se pokorava in, čim bolj je gladen, tem bolj je pokoren. Davno so že spoznali, da je veriga lakote najbolj močna. Z ognje min mečem uničijo enega človeka, a človeške množice z gladom. Vsak človek ima svojo smrt, a smrt z gladom je za vse ena.« Tako piše Merežkovski, ki dobro pozna taktiko boljševikov. Nad domačini se torej sovjetske oblasti drže z gladom, a tučnem dobro střežejo. Pri izvajanju svoje »prijatelje« imajo boljševiki zaposlenih na tisoče inozemskih delavcev in inženirjev, ki so ja-

Vrnitev turških državnikov

Milan, 16. oktobra. tg. Izmet paša in Tefvik Rudži bej sta pri svojem prihodu v Benetke takoj stopila na turški parnik »Eye«, s katerim se bosta odpeljala naravnost domov v Turčijo. V političnih krogih je povzročilo največjo pozornost, da se turška državnik nista sestala z Mussolinijem ali Grandijem, dasi sta ta sestanek prej napovedala.

Vsa vas pogorela

Nova Gradiška, 16. okt. Z. 14. t. m. zvečer je izbruhnil v vasi Krapju pri Jasenovcu požar, ki je objel skoro vso vas. Zgorelo je 17 hiš in 20 gospodarskih poslopij. Razen tega je bilo uničenih tudi mnogo manjših objektov, ki so bili postavljeni na tem zemljišču. Vse hiše so bile iz lesa ter se je požar zelo hitro razširil. Zgorelo je mnogo ljudske in živalske hrane. Nadalje je zgorelo tudi mnogo krav, konj, goved, svinj, prutnine itd. Tudi psi, ki so bili privezani na verigi, so našli smrt v plamenih. Požar je bil pogašen šele včeraj zvečer. Vsega je zgorelo 50 objektov. Škoda se ceni na preko 2 milijona Din, brez strehe pa je ostalo 17 družin.

Car narnica na Jesenicah

Belgrad, 16. okt. 1. Iz ministrstva za javna dela poročajo, da je bil svoj čas predložen načrt za zgradbo carinarnice na Jesenicah odobren. Proračun znaša 1.043.982 Din. Banska uprava v Ljubljani je dobila ukaz, da takoj razpiše ofertalno licitacijo v teku 20 dni, da bi se z gradbenimi deli moglo čimprej začeti.

I: železničarske službe

Belgrad, 16. okt. 1. V prometni službi so premešeni: pomočnik vlakovodje 10. položajne skupine Bitil Jože, Mauser Janez ter Sernac Bogomil, vsi iz postaje Ljubljana gor. kol. na postajo Ljubljana gl. kol., direktor državnih železnic v Ljubljani; Cernigoj Avgust, strojevodja 9. pol. skupine, iz delavnice Jesenice v Ljubljano v delavnico na gor. kolodvoru iste direkcije.

Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejeni za zdravnika 39. pešpolka in celjske garnizije san. poročnik dr. Oskar Čičin; za vodnika mitraljeske čete 1. bataljona 13. pešpolka peh. poročnik Milko Vagner, za vodnika mitraljeske čete 1. bataljona 54. pešpolka neh. podporočnik Zdenko Šrajber in za vodnika mitraljeske čete 2. bataljona 54. pešpolka neh. podporočnik Matej Pačič.

V nižji tečaj inženjerske častniške šole so odrejeni med drugimi inženjerski kadetani II. razr. Jaroslav Voraček, Franjo Snur in Robert Murko ter inženjerski poročniki Ivan Singer, Vladimir Skarlovnik, Jurij Rukavina, Velimir Budak in Milan Pozder.

Drobne vesti

Ljubljana, 16. okt. AA. Gradbeni oddelk ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani razglasa to-le:

Vsled vložitve popravljene mostovne konstrukcije na Martinovem mostu preko Smarške (Martinove) ceste ostane dne 20. okt. prehod pod železniškim mostom za pešce in vozila zaprt in sicer od 7.30 do 17.

Belgrad, 16. oktobra. 1. V nedeljo 18. t. m. bo blagoslovljena tukajšnja tehnična fakulteta, ki bo nato izročena svojemu namenu.

Zagreb, 16. oktobra. Z. Včeraj se je po svetitvi nove cerkve vršila v dvorani deškega semenišča svečana akademija. Akademiji je prisostvoval dr. Bauer, nadalje vsi škofje in nadškojfe, ki so prisostvovali škofovski konferenci. Program akademije je bil zelo pester. Po akademiji je bila prirejena gostom zakuska v semeniščnem refektoriju, pri kateri priliki je nazdravil dr. Šarič prevz. škofu dr. Bauerju kot ustanovitelju deškega semenišča. Dr. Bauer se mu je v toplih besedah zahvalil za zdravico.

ko mastno plačani in jih dobro hranijo. Kakor so jim v začetku za drag denar služili paganski Azijati, tako jim zdaj služijo za mastne dolarje »buržujski« evropski in ameriški inženirji. Tujcem torej mastne dolarje, ruskemu ljudstvu pa prazen želodec. Kako je mogoče, da »krščanski« inženirji služijo »brezbožnim« boljševikom? Merežkovski piše: »O Bogu je z Evropejci težko govoriti. Zlasti tukaj v brezbožstvu se prijatelji in nasprotniki boljševizma zblížujejo... Izmed vseh buržujskih« nesposobnostij je ta glavna, da imajo z boljševiki skupno metaliziko... Za take Evropejce je krščanstvo že davno »bajka«. Tako je. Ker nima o ti inženirji nobenega verskega čuta, zato služijo boljševikom, da le denar zaslužijo. Ti pomagajo ruski narod dr. atati v suženjstvu. Ti inženirji so pravi gospodarji Rusije. Če bi ti odpovedali službo, bi Stalin moral iti.«

Lakota je huda, zato se je vsak želi otresti. List »Ruski golos« z dne 6. septembra poroča, da so šli oddelki rdeče armade rekvirirat poljske pridelke na deželo. Ljudstvo ni hotelo izročiti zrna, ker noče biti lačno. Zato se je upiralo, tu in tam so nastali večji upori. Več komisij so kmetje robili, tovarne avtomobile uničili in po nekaterih vaseh so vse komuniste pobili. Zato so moskovski mogotci poslali v okolico Harkova aeroplane, da bi metali bombe na vasi. Na Don je bila posla artilerija in komisarjem so bila dana posla o oblastila. Tako poroča omenjeni list. Iz tega je razvidno s kakim nezmanjšanim nasiljem se danes vladajo boljševiki.

Temu mora biti prej ali slej konec. Dopisnik istega lista iz Poljske piše, da je govoril ta mesec z Nemcem, ki je prišel iz sovjetske Rusije. Pravil je, da tam vlada nepopisno vznemirjenje in znanje v višjih krogih. Nečesa se boje, nekaj pričakujejo, za neko stvar se pripravljajo. V nobenem jeziku ni besed, je govoril Nemeč, s katerimi bi mogo izraziti in narisati to, kar se danes godi v Rusiji. Strašno grozo, strašno trpljenje preživlja ruski narod. Tam ljudje niso več ljudje, marveč senca, in ni daleč tisti dan, ko bodo te sence vslele iz groba proti svojim trinogom, proti rdečim rabljem, ter bodo pomedle vse in z vsem. Mi k temu pristavljamo le: Bog daj, da bi kmalu nastopil ta dan in da bi se to prej kot prej uradno...
A. K.